

Sett, hørt og tatt på alvor

(Oslo): Prosjekt Isadora bygger barnas kunstneriske selvtillit og kunstforståelse; *Absolutt virkelig* viser det i praksis

AV MELANIE FIELDSETH

Et likeverdig møte mellom barn og ungdom og profesjonelle dansekunstnere; det er utgangspunktet for Prosjekt Isadora, et treårig kunstnerisk utviklingsarbeid initiert av dansepedagoger og –kunstnere Camilla Myhre og Caroline Wahlström Nesse. Isadora mottok prosjektstøtte fra Norsk kulturråd i perioden 2006-2008, og drives i samarbeid med Rom for Dans, en arena for dansekunst i Oslo som også ledes av Myhre og Wahlström Nesse. I løpet av prosjektperioden viste Isadora flere forestillinger, med *Absolutt virkelig* som den siste og mest omfattende.

Med Isadora ønsker prosjektlederne å gi barn og ungdom plass som medskapende utøvere og formidlere av dansekunst i en profesjonell sammenheng. Et slikt utgangspunkt innebærer et bestemt barnefaglig og kunstfaglig perspektiv som betrakter barn og ungdom som medskapende og deltakende på lik linje med de voksne dansekunstnerne. En uttalt del av prosjektet er å utforske og utvikle arbeidsmetoder for å jobbe medskapende med barn. Kunstneriske og pedagogiske formål forenes, og det er et risikofylt trekk ved Isadora. Det kan se ut til å falle mellom to stoler, eller to sett med krav, kriterier og hensyn. Men istedenfor å betrakte kunst og pedagogikk som i konflikt med hverandre, bør vi fokusere på hva foreningen av disse perspektivene bringer til et kunstnerisk utviklingsprosjekt, og hvordan et slikt sammensatt prosjekt fordrer en revurdering av våre forutsetninger.

Ungene eksponeres for samtidsorienterte danseuttrykk ved å være en del av en skapende prosess og jobbe mot en produksjon. I rammen av Isadora har samtidsorientert to betydninger. Den ene har med form å gjøre; Myhre og Wahlström Nesse jobber med improvisasjon, kunstneriske konsepter og ekspressivt kroppsspråk slik vi kjenner fra andre samtidige danseuttrykk. Den andre har med tiden å gjøre; de er opptatt av dansens relasjon til tiden den skapes i. Myhre og Wahlström Nesse sier de ønsker å ta barnas verden på alvor. Derfor vektlegger de improvisasjon, refleksjon og dialog i den skapende prosessen, og bruker det i utarbeidelsen av koreografien.

Prosessuell innsikt som barna oppnår i løpet av Isadora, er verdifullt i konteksten av samtidige dansetradisjoner. På samme måte som vi forstår den disiplinerte treningen og vokabular som tilhører den klassiske tradisjonen, er improvisasjon, refleksjon og prosessorienterte arbeidsmetoder er viktig del av arven fra postmoderne dans, og vektlegging av kroppsbeherskelse og fysisk ekspressivitet kan spores fra såkalt kreativ eller fri dans på begynnelsen av 1900-tallet og i utviklingen av moderne dans. Isadora gir barna en unik erfaring med kunstnerisk og pedagogisk verdi som i det lange løpet øker de deltakende barnas kunnskap om og evne til å forstå et større spekter av danseuttrykk.

Absolutt virkelig

I oktober 2008 ble *Absolutt virkelig* vist på Rom for Dans i Oslo. Barnas rolle i utforming av forestillingens tre erfaringsrom var tydelig, spesielt i forestillingens

andre akt. I løpet av forestillingen og i tre ulike formspråk viser barna en komfortabel og konsentrert tilstedeværelse på scenen. Søvn eller å sove utgjør et tematisk og visuelt utgangspunkt for forestillingens første akt. Rommet er hvitt, puter og dyner ligger langs rommets omkrets. Tilskuerne sitter på gulvet omringet av danserne i stående sovestillinger. De våkner og begynner å røre på seg, fremdeles ved å holde seg langs veggene. Etter hvert begynner de en og en å skrelle seg vekk fra veggene og inn blant publikum. Uttrykket er abstrakt og ekspressivt. Danserne beveger seg målbevisst og selvsikkert. De ser tilskuerne i øyne, beveger seg tett opp til dem, tør å utfordre grensene mellom utøver og tilskuer uten å være påtrengende. Grenser respekteres, godt hjulpet av dansernes fokuserte nærvær. Denne akten viser utøvernes evne til å lese en romlig situasjon, forstå en desentralisert og romlig orientert – i motsetning til frontalt orientert – koreografisk komposisjon og å kommunisere innenfor disse rammene.

Forestillingens andre akt er bygget rundt familiesituasjoner og menneskelige dramaer på en hverdagslig skala, spesielt dynamikken mellom foreldre og barn. Det er et utgangspunkt som er lett å forstå, og kommer av prosjektets premisser; å ta barnas verden på alvor og la det komme til uttrykk gjennom dans. Og fordi prosjektet omfatter barn og unge 4 - 16 år, er det følgelig et stort spenn av relasjoner vi ser på scenen. Også denne akten bruker en ikke-lineær dramaturgi med små episoder. Dette fragmenteres ytterligere ved å plassere unge musikere fra Barratt Dues Barneorkester på scenen. Igjen ser vi at Myhre og Wahlström Nesse har valgt en form som resonerer med samtidsorientert dans og et konsept som ivaretar alle utøverne.

Den tredje akten benytter et abstrakt og minimalistisk uttrykk, understreket av musikalske valg. Her er fokuset på interaksjon mellom utøverne. Barn og voksne jobber for det meste i par; vi ser mange løft og andre former for kontakt- og duettarbeid. De bruker rommets bredde framfor dybden. Forestillingen flyttes nærmere publikum samtidig som aktens frontale spillestil framheves.

Prosjekt Isadora forvalter et barnefaglig og kunstfaglig grunnsyn men som *Absolutt virkelig* viser, forvalter prosjektet også et estetisk grunnsyn som verdsetter det uslepne uttrykket, en kvalitet av umiddelbarhet i kroppsspråket. Fordi det skal ivaretas har prosjektlederne henvendt seg til profesjonelle dansere og andre kunstnere som deler dette synet i tillegg til å forstå arbeidsmetoden som forutsetter et likeverdig møte med ungene.

Uansett om en betrakter Prosjekt Isadora fra et pedagogisk, barnefaglig eller kunstfaglig perspektiv, er premisset det samme: et likeverdig møte mellom barn og voksne. Dette er overordnet for hva Prosjekt Isadora kan være i praksis, og utgjør grunnlaget for hvordan vi forholder oss til prosjektet. Likeverdig behøver imidlertid ikke å bety like roller, men snarere at erfaringen, kunnskapen og egenskapene alle bringer til dette møtet, er like mye verdt og tas like mye på alvor.